

Høringssvar på: Høring over udkast til bekendtgørelse om Naturstyrelsens udtagning af arealer til etablering af klima-lavbund-, kvælstofvådområde- og fosforprojekter

---

Høringssvar

Indledning

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på: ”Høring over udkast til bekendtgørelse om Naturstyrelsens udtagning af arealer til etablering af klima-lavbund-, kvælstofvådområde- og fosforprojekter”, J.nr. 2025 - 23397 (link: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/70618>).

Sammenhæng mellem natur, klima og miljømål

Som fremhævet i tidligere høringer, bør Naturstyrelsen sikre, at klima- og naturprojekter ikke får negative følgevirkninger for andre miljømål, herunder vandmiljøet. Vådlægning af organiske jorde kan medføre fosformobilisering og udledning af metan og lattergas, hvilket i visse tilfælde kan forværre både klima- og vandkvaliteten.

Det anbefales derfor, at bekendtgørelsen kun anvendes til projekter, hvor der er dokumenteret miljømæssig nettoeffekt, og at der altid foretages konkrete målinger før og efter projektets gennemførelse.

Behov for tydeliggørelse af EU-godkendelse af kompensationsordninger

Bekendtgørelsen henviser flere steder til, at støtteordninger og kompensation skal være i overensstemmelse med EU-Kommissionens statsstøttegodkendelse, jf. § 1, stk. 2. Dette er afgørende for, at projekterne kan gennemføres lovligt og med fuld klarhed over støtteberettigelsen.

Det bør derfor fremgå eksplicit i bekendtgørelsen, at alle kompensationsordninger og tilhørende satser først kan træde i kraft, når EU-Kommissionen har godkendt støtteordningen i henhold til de gældende statsstøtteregler.

En sådan præcisering vil styrke retssikkerheden for både myndigheder og lodsejere.

Der bør desuden indføres en tydelig sammenhæng mellem denne forpligtelse og de udelukkelsesgrunde, der fremgår af § 3, herunder at:

“lodsejere, som EU-Kommissionen ved en tidligere afgørelse har erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked, er udelukket fra at indgå i gennemførelse af klima-lavbunds-, kvælstofvådområde- og fosforvådområdeprojekter.”

Denne formulering understøtter, at ordningen skal være helt forenelig med EU's regler om statsstøtte og ikke overlade fortolkningen til efterfølgende administrativ praksis. Det er afgørende, at der ikke opstår risiko for, at lodsejere utilsigtet modtager støtte, som senere kan kræves tilbagebetalt.

De minimis-støtte

Bekendtgørelsen fastsætter, at kompensation for nødvendige varige driftsomkostninger ydes som de minimis-støtte, jf. § 8, stk. 2–3. Det betyder, at lodsejeren skal afgive erklæring om, at den samlede støtte ikke overstiger 50.000 euro over en treårig periode.

I praksis viser det sig dog, at mange forskellige støtteordninger og compensationstyper i landbruget helt eller delvist henføres til de minimis-forordningen. Det kan omfatte mindre støttebeløb fra både nationale og EU-ordninger, og det er ofte meget vanskeligt for den enkelte lodsejer at have fuldt overblik over, hvad der skal tælles med i det samlede støttebeløb.

Da hverken lodsejere, rådgivere eller myndigheder har en vejledning over, hvilke støtteformer der tæller som de minimis, stilles den enkelte lodsejer i en meget vanskelig situation i forhold til at kunne sikre sig, at erklæringen i § 8, stk. 3, er korrekt.

For at undgå utilsigtede overtrædelser og efterfølgende tilbagebetalingskrav anbefales det, at Naturstyrelsen — i samarbejde med andre relevante ministerier — udarbejder en offentlig, konkret og løbende opdateret oversigt over støtteordninger, der er omfattet af de minimis-reglerne.

Manglende faglig sammenhæng og klarhed i projektkriterierne (§ 4)

Det fremgår af kapitel 2, § 4, at projektområdet som minimum skal udgøre 10 hektar for klimavlavbunds- og kvælstofvådområdeprojekter og 2 hektar for fosforprojekter, samt at klimavlavbundsprojekter skal ligge på jorde med mindst 6 % organisk kulstofindhold ifølge kortet *Kulstof2022*.

Der bør stilles en række spørgsmål til denne formulering:

1. Hvad er den faglige begrundelse for minimumsstørrelsen på 10 hektar?
Et arealkrav giver ikke i sig selv garanti for høj klimaeffekt eller omkostningseffektivitet. Tværtimod kan mindre, men mere kulstofrige arealer have langt større klimaeffekt pr. hektar end store lavbundsarealer med lavt udledningspotentiale.
Et fast størrelseskrav kan derfor udelukke mange reelt relevante arealer og dermed reducere både fleksibilitet og miljøeffekt.
2. Er kravet om minimum 6 % organisk kulstof fastsat ud fra danske målinger eller modeldata?
Det fremgår ikke, om grænsen bygger på nationale målinger eller på overførte EU-standarder. I praksis varierer kulstofindholdet betydeligt inden for korte afstande, og jordbundens variation betyder, at en hård grænseværdi kan blive vilkårlig.
Det bør derfor præciseres, hvordan og hvornår kulstofindholdet dokumenteres, og om lokale målinger kan erstatte kortgrundlaget.
3. Er kortgrundlaget “Kulstof2022” tilstrækkeligt præcist?
Der er dokumenteret betydelig usikkerhed i flere nationale temakort, herunder for lavbundsarealer. Det bør afklares, hvordan Naturstyrelsen håndterer tilfælde, hvor lokale data viser et andet resultat end kortet, og om lodsejere i så fald kan få prøvet afgørelsen.

Der bør ligeledes peges på, at der SGAV-bekendtgørelsen (Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø) fastsætter andre kriterier for gennemførelse af tilsvarende klima- og lavbundsprojekter.

Ifølge SGAV-bekendtgørelsens § 8 kræves kun, at projektområdet er mindst 1 hektar, og at mindst 50 pct. af arealet er beliggende på kulstofrige lavbundsjorder med minimum 6 pct. organisk kulstofindhold. Desuden fremgår det, at kriterierne kan fraviges efter en konkret vurdering, hvis ansøger kan dokumentere, at kulstofkortet ikke er retvisende.

Der synes ikke at foreligge nogen dokumenteret eller fagligt begrundet forklaring på denne forskel i kriterier mellem to myndigheder, der begge administrerer ordninger med samme klima- og miljøformål. Det anbefales, at bekendtgørelsen harmoniseres med SGAV's kriterier, eller at det som minimum begrundes, hvorfor der i Naturstyrelsens regi er væsentligt forskellige i krav til arealstørrelse og kulstofindhold.

Manglende præcision omkring kompensation for varige driftsomkostninger (§ 8)

Det fremgår, at der kan ydes kompensation for "*nødvendige varige driftsomkostninger*", jf. § 8, men bekendtgørelsen angiver ikke nærmere, hvordan og hvor længe denne kompensation kan udbetales.

Den nuværende formulering skaber betydelig usikkerhed for lodsejerne, da der ikke er redegjort for:

- hvor længe kompensationen kan ydes,
- hvilke typer af varige driftsomkostninger der er omfattet,
- eller hvordan Naturstyrelsen vil vurdere og regulere driftsomkostninger over tid.

Vi skal derfor foreslå, at bekendtgørelsen præciseres med en fast tidsramme eller med en klar henvisning til et fremtidigt administrativt grundlag, så lodsejere ikke risikerer uforudsigelige økonomiske forpligtelser, når kompensationen ophører.

Det bør desuden fremgå tydeligt, hvordan eventuelle ændringer i forpligtelser eller standarder vil påvirke kompensationen, jf. § 10, så lodsejerne ikke påføres tab som følge af senere ændringer i regler eller fortolkning.

Uafklaret forhold mellem § 10, stk. 12 og udvikling af natur og lokale husdyrbrug

I § 10 (Revisionsklausulen) fremgår, at Naturstyrelsen kan ændre betingelserne for kompensation ved ændrede normer eller krav. Dette er forståeligt, men det er uklart, hvordan denne adgang spiller sammen med udvikling af naturen og eksisterende lokale husdyrbrug.

Det er vigtigt at understrege, at flere projekter – særligt lavbunds- og vådområdeprojekter – over tid ændrer karakter, så naturtyper udvikler sig spontant. Når det sker, kan naboarealer og husdyrbrug i nærheden blive begrænset i deres drift eller udvidelsesmuligheder, eksempelvis som følge af § 3-udpegninger eller habitatdirektivets regler.

Vi anbefaler derfor, at Naturstyrelsen:

- præciserer, at etablering eller udvikling af natur som følge af projekterne ikke må føre til nye restriktioner for naboejendomme eller husdyrbrug,
- og at eventuelle ændringer i naturtype eller beskyttelsesstatus ikke automatisk udløser tilbagebetalingskrav eller ændrede vilkår for kompensationen.

Dette er afgørende for at undgå utilsigtede ekspropriative virkninger og for at bevare tilliden til ordningen.

4. Afsluttende bemærkning

Vi anerkender behovet for at understøtte natur- og klimaprojekter, men understreger, at retssikkerhed, faglig præcision og proportionalitet er forudsætninger for, at lodsejerne fortsat kan indgå i frivillige ordninger.

En tydeligere afgrænsning af, hvor længe og hvordan kompensation for varige driftsomkostninger udbetales, samt en sikring af, at § 10 ikke får utilsigtede konsekvenser for husdyrbrug og naboarealer, vil styrke tilliden til ordningen.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Louise H. Bjørnsen,
Chefkonsulent